

“నాయనా శంకరం! సాయంత్రం ఆ సంగతి చూడటం మర్చిపోవ్గా?”

స్కూలుకి బయలుదేరుతున్న శంకరాన్ని ఇంటి యజమానురాలు సూరమ్మమ్మగారు పిల్చి గుర్తు చేసింది. “గుర్తు ఉందండి, మర్చిపోను, ఈ రాత్రికి ఆ పని చూస్తాను.” అనిచెప్పి సైకిలెక్కాడు. ఆ కొంపలో ఓ చిన్నవాటాలో అద్దెకి ఉంటున్న స్కూల్ టీచరు శంకరం. ఆ పనిమీదే పొద్దుటా, సాయంకాలాలు తెగతిరుగుతున్నా పని జరగడం లేదు. సూరమ్మగారు ప్రతిపూటా అసహనంగా తరుముతూనే ఉంది.

“మొగాడివి నీ వల్ల కాకపోతే, ఆడ ముండని వాళ్ళకోసం నేనెక్కడ రోడ్లెక్కి తిరగలనూ?” అంటూ ములుగర్రతో గానుగెద్దుని పొడిచినట్లు సతాయిస్తూనే ఉంది. ఇదేమైనా తన చేతిలో ఉన్న పనా చటుక్కున చేసేయ్యడానికి? అక్కడికి తన పనులన్నీ మానుకుని ఆ పనిచేసే వాళ్ళని ఎవరో ఒకర్ని తీసుకొస్తూనే ఉన్నాడు. ‘అంత కిరాయా?’ అంటూ సూరమ్మగారే బేరం కుదరనివ్వడంలేదు. ఆవిడ ఇస్తానన్న కిరాయికి పనిచేసేవాడిని తీసుకురా లేకపోవడాన్ని చాతగానితనం కింద జమ కట్టి - “నోట్లో కాస్తంతా నాలుక ముక్క ఉండాలి జనాయించి మాట్లాడటానికి, ఇదేం మొగాడో!” అని వినిపించేలా మాట కూడా జారింది. అందుకు కోపం వచ్చిన శంకరం తనకెం దుకోచ్చిన తంటా, అద్దె వాటా ఖాళీ చేసి పోదామా అనుకున్నాడు. కానీ అద్దెకొంపలకోసం తిరగడంలోని నరకం గుర్తొచ్చి కోపాన్ని దిగమింగుకున్నాడు. పెద్దావిడ ఏదో అంటే మాత్రం, పాఠాలు చెప్పే బడిపంతులైన తనకి కోపం పనికిరాదు అని సర్దుకున్నాడు.

ఏ తాపీ మేస్త్రీనో, వడ్రంగిమేస్త్రీనో, ఎలక్ట్రీషియన్నో అయితే సులువుగా పట్టుకురావచ్చు. కానీ, నిండిపోయిన పాయిఖానా నూతని తోడి ఖాళీచేసి బయటెక్కడో పారేసే పాకీవృత్తి చేసే మనుషుల్ని పట్టుకురావడం అంత సులువుకాదు. పొద్దుటే వీధుల్లోకి పోయి, వీధులూడే వాళ్ళని పట్టుకోవాలి. వాళ్ళలో కూడా అందరూ ఆ పనిచేయరు. చేసే వాళ్ళేవరో కనుక్కోవాలి. వాళ్ళని ఇంటికి తీసుకొచ్చి పాయిఖానా నూతని చూపించాలి. సూరమ్మగార్ని పిలవాలి. ఆవిడ వచ్చి ఆమడ దూరంలో నిలబడి బేరమాడుతుంది.

“అమ్మో! అన్ని రూపాయలా? ఇంత చిన్న పనికి?” అంటుంది బుగ్గలు నొక్కుకుంటూ.

“ఆ మాత్రం చిన్నపనైతే మమ్మల్ని పిలవడం ఎందుకమ్మా, మీరే చేసుకోక? మంచిబేరమే తగిలింది పొద్దుటే!” అని విసుక్కుంటూ అతను విసవిసా బయటకు పోయాడు.

“మంచీ, చెడ్డా అక్కర్లేదా? మీరే చేసుకోండి అంటాడా పెద్దంతరం చిన్నంతరం లేకుండా? బ్రాహ్మణ జన్మెత్తి అశుద్ధాన్ని మేమే ఎత్తిపోసుకోవాలి? ఎంత

పోగరు? మరీ అంత అన్యాయంగానా అడగటం? పని అన్నాకా బేరం ఉండదా? వీడుకాకపోతే వీడిబాబు మరొకడు చేస్తాడు... ఏం నాయనా శంకరం, అందర్నీ ఇటువంటి పొగరుబోతుల్ని తీసుకొస్తావ్? కాస్త మంచీ మర్యాదా తెలుసున్నవాళ్ళని తీసుకురాక?” ఆవిడ ఆగ్రహం శంకరంపై తిరుగుతుంది.

“ఏదోలా బేరం కుదుర్చుకోవాలి మామ్మగారు. మనం పట్టు విడువూ లేకుండా వంతం

పడితే పని జరగదు. ఆ పని వాళ్ళే గాని మరొకరు చెయ్యరాయే” అని చెప్పబోయి మానుకున్నాడు శంకరం. ఆవిడ ఎక్కిన కొమ్మ దిగేరకం కాదని తెలుసు. పోనీ ఆవిడ ఇచ్చే కిరాయికే పనిచేసేవాడు డొరికే దాకా ఆ పని వాయిదా వేద్దామంటే కుదరదు. ఆ సుయ్యనిండిపోయి, ఉపయోగించడం చాలా ఇబ్బందిగా ఉంది. ఆ కొంపలోని నాలుగువాటాల జనాలూ నెల్లాళ్ళనుండి చాలా బాధపడుతున్నారు.

పెద్దదొడ్లో లక్కపిడతల్లాటి నాలుగువాటాల పాతదాబా అది. పాయిఖానా దొడ్లు నాలుగుూ ఓ మూల సెపరేటుగా ఉన్నాయి.

మాలిన్యం

డి.ఆర్.ఇంద్ర

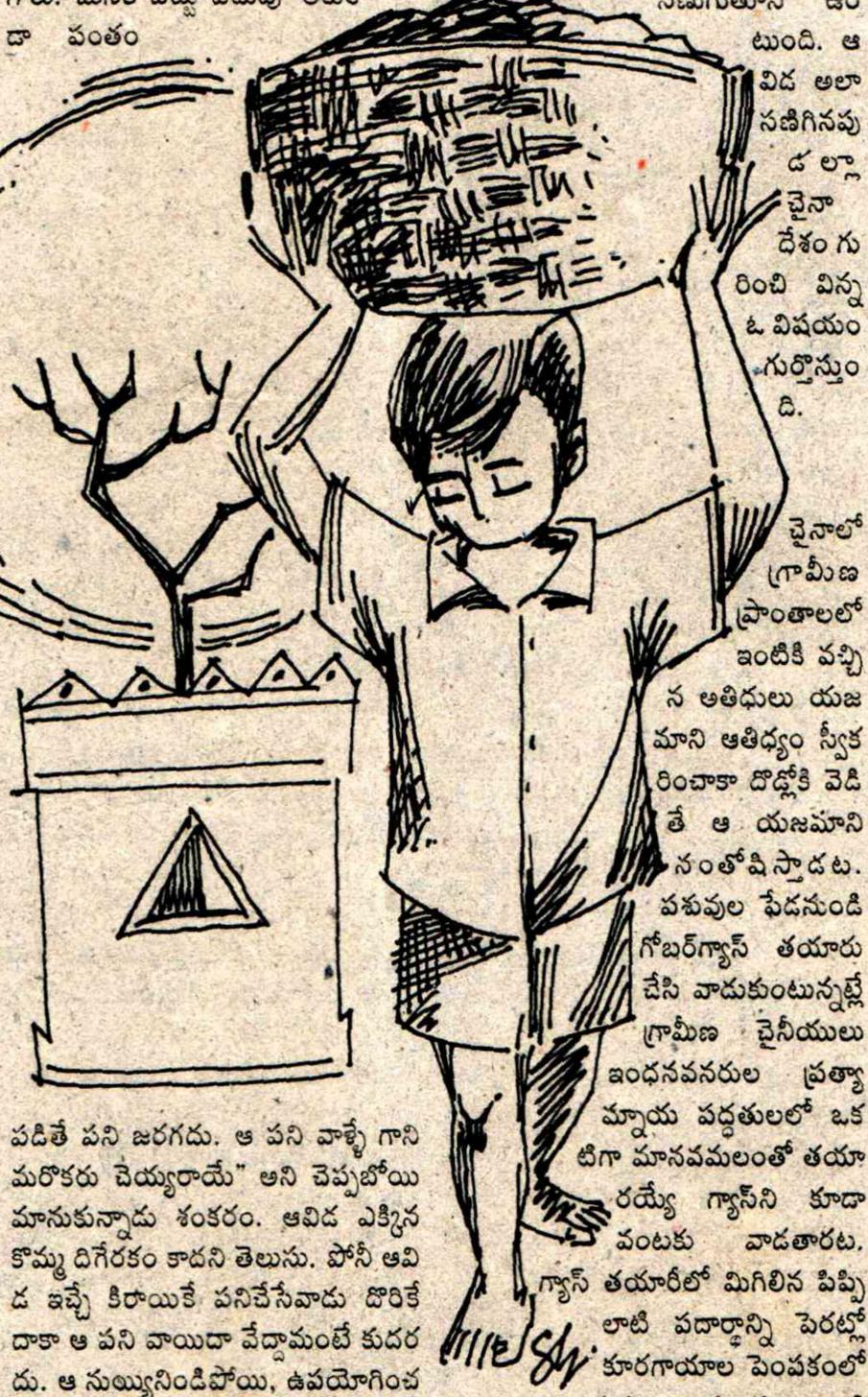
ఆ నాలుగు దొడ్లకు కలిపి సుయ్యమాత్రం ఒకటే. అద్దెవాటాల్లో ఉన్నవారి చుట్టాలె వరైనా దిగబడితే సూరమ్మగారు ముఖం మాడ్చుకుంటుంది. పాయిఖానా సుయ్యత్వరగా నిండిపోతుందని! అద్దెకిచ్చేముందే చుట్టాలు ఎవరూ రాకూడదనీ, వచ్చినా రాత్రికి మకాం ఉండకూడదనీ షరతులు పెడుతుంది. అవసరార్థం వాళ్ళు అలాగే అని తలూపినా, ఏ పనిమీదో చుట్టం చూపుగానో కొంపకి వచ్చినవాళ్ళని రాత్రి అవకుండానే తరిమెయ్యి లేరుకదా. పొద్దుటే ఆ కొత్త శాల్చీలు దొడ్లోకి వెళ్ళడం చూసి - “మాట నిలబెట్టుకోలేని వాళ్ళు అద్దెకి దిగడం ఎందుకో?” అంటూ ఆ రోజంతా

సూతులను ఖాళీచేసే రెల్లీలను ఓ దజను మందినైనా సంప్రదించి వాళ్ళకి మహాచెడ్డ లోకువైపోయాడు.

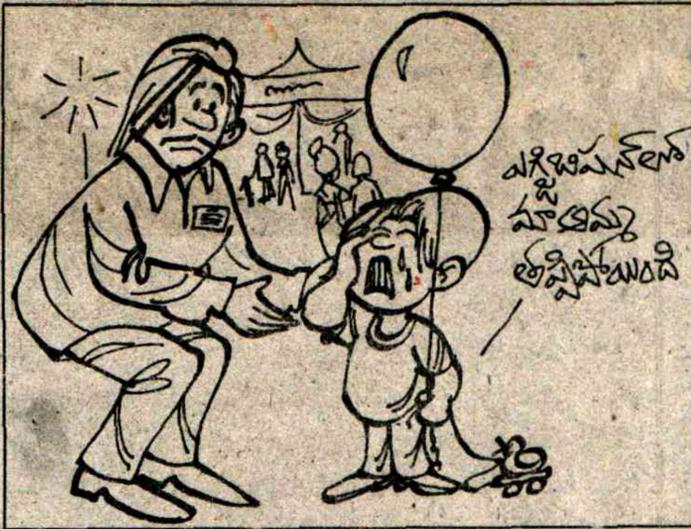
“ఒరేయ్! ఈ మేష్టారింటి మామ్మగారు బేరం కుదర్చివ్వదురా. మీరెళ్ళడం అనవసరం” అని రెల్లీలు ఓ తీర్మానానికొచ్చేయడంతో శంకరం పని ముందుకొస్తే సుయ్య- వెనక్కొస్తే గొయ్యి అన్నట్లు తయారైంది. శంకరాన్ని చూస్తూనే రెల్లీలు నవ్వుకుంటున్నారు. రోజురోజుకీ పెరుగి పోతూన్న సూరమ్మగారి సాధింపులు భరించలేక చివరికి ఓ రోజు స్కూలుకి సెలవుపెట్టి మరో పేటంతా గాలించి వొకణ్ణి పట్టుకున్నాడు. అతను ముందరి వాళ్ళందరికన్నా ఎక్కువ అడిగాడు. ఇతన్ని కూడా వొదులుకుంటే ఆ పని చేయించడం తన వల్ల కాదని గ్రహించిన శంకరం మామ్మగారి బేరానికి ఒప్పుకొమ్మనీ మిగతాది తానిస్తాననీ చెప్పి వొప్పించి ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు. కానీ ఆ పనిచెయ్యడానికి అతను రాడట, రాత్రి వది దాటాకా తన కుర్రాళ్ళని పంపిస్తాడట, సగం సొమ్ము ఆడ్వాన్స్ గా ముందే పుచ్చుకుని వెళ్ళాడతను.

సూరమ్మగారు ఆ సాయంకాలం ఆ పని గురించి శంకరానికి చాలా జాగ్రత్తలు చెప్పింది. ఆ ఎత్తిపోత పని శుభ్రంగా జరగాలట. సగం సగమే ఖాళీచేసి వాళ్ళు మోసగిస్తారట. అందుకని దగ్గరుండి చూసుకోవాలట. అది బయటకు మోసుకె దుతూంటే దొడ్లో ఎక్కడా కిందపడకూడదట. వాళ్ళు దొడ్లో ఉన్న పాదుల్నీ, తులసి కోటనీ పొరబాటున కూడా తాక కూడదట. అదంతా జాగ్రత్తగా చూడాల్సిన బాధ్యత అతనిదేనట. వాళ్ళు పనిపూర్తి చేసి వెళ్ళాకా దొడ్లో తులసికోటమీద, దారి పొడవునా, గేటుమీద చిలుకరించమని చెప్పి చెంబుడు పసుపునీళ్ళు కలిపి ఇచ్చింది. వాళ్ళకి అసీంటాగా దూరంగా నిల్చేమంది. నీ కనలే మడి దడి లేదు, జాగ్రత్త అంది. శంకరం అన్నిటికీ గానుగెద్దులా తలూపాడు.

పాకదొడ్డి సుయ్య తెరిస్తే వచ్చే దుర్గం ధం ఇంట్లోకి చొరబడకుండా అన్ని వాటాల వాళ్ళూ రాత్రి తొమ్మదింటికే తలుపులూ, కిటికీలూ అన్ని మూసేసారు. పడకొండు గంటలవుతున్నా ఆ మనుషులెవరూ రాలేదు. అడ్వాన్స్ తీసుకుని తన్ను మోసగించాడేమో, మళ్ళా తెల్లారి సూరమ్మగారి చేత చివాట్లు తిని మరొకడికోసం వేట మొదలు పెట్టాలేమోనని భయం వేసింది. వాళ్ళ కోసం ఎదురు చూసి చూసి ఇంకరారు, పడుకుండాం అనుకుంటున్న శంకరానికి వంటిగంటకి గేటు

టూంది. ఆ విడ అలా సణిగినపు డ ల్లా చైనా దేశం గు రించి విన్న ఓ విషయం గుర్తొస్తుం డి. చైనాలో గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఇంటికి వచ్చి న అతిథులు యజమాని ఆతిథ్యం స్వీక రించాకా దొడ్లోకి వెడి తే ఆ యజమాని నంతోపి స్తాడట. పశువుల పేదనుండి గోబర్ గ్యాస్ తయారు చేసి వాడుకుంటున్నట్లే గ్రామీణ చైనీయులు ఇంధనవనరుల ప్రత్యా మ్నాయ పద్ధతులలో ఒక టిగా మానవమలంతో తయారయ్యే గ్యాస్ ని కూడా వంటకు వాడతారట. గ్యాస్ తయారీలో మిగిలిన పిప్పి లాటి పదార్థాన్ని పెరట్లో కూరగాయాల పెంపకంలో ఎరువుగా వాడతారట. ఇంటికి బంధువులొస్తే ముఖం మాడ్చుకునే సూరమ్మగారిని ఓసారి, చైనా పంపిస్తే బా వుండును అని శంకరం చాలా సార్లు అనుకున్నా పైకి నోరెత్తే ధైర్యం లేదు. సూరమ్మగారి ధర్మమా అని పాయిఖానా

వాడికి గౌరవం వుంది. వృత్తి చేసుకోవోతే పొట్టగడవని దుస్థితి వాడిది! తనే ఒసారి వాడి స్కూల్ ఫీజు కట్టాడు. ఐనా వాడు చాలా రోజుల తరబడి స్కూల్ మానేస్తూండటంతో స్కూల్లోంచి వాడి పేరు తొలగించారు. తన శిష్యుణ్ణి మళ్ళా ఇలా తనింట్లో

చప్పుడైంది. దాంతోనే 'సారూ!' అనే కేక వినిపించింది.

రెండు తట్టలూ, ఓ పారా, బకెట్టు, ఓ వగ్గం, ఖాళీ తారుపీపాని మోసే బండీ లాంటి సాధనాలతో పదహారేళ్ళ కుర్రాళ్ళిద్దరూ, పదమూడేళ్ళ కుర్రాడొకడూ వచ్చారు. దొడ్లోకి దారి తీస్తూ ఇంతాలస్యమైందే అని ప్రశ్నించాడు. మరోచోట పన్నీ చేసుకురావడంతో ఆలస్యమైందని నొచ్చుకుంటు చెప్పాడో కుర్రాడు. కుర్రాళ్ళకి అనుభవం లేదేమో, సవ్యంగా పనిపూర్తి చేస్తారో లేదో అని శంకరం భయపడ్డాడు.

దొడ్లో చీకటి అవడం వల్ల శంకరం ఆ సాయంత్రమే పాయిఖానా నూతి దగ్గర ఓ గడపాతి కరెంట్ బల్బ్ అమర్చాడు. నూతి మీద ఉన్న సిమెంట్ మూత చాలా మందంగా బరువుగా ఉండటంతో దాన్ని పక్కకి లేవనెత్తడం కుర్రాళ్ళకి చాలా కష్టమైంది. వాళ్ళు ఊపిరి బిగబట్టి దాన్ని లేపుతుంటే దానికింద వాళ్ళ కాళ్ళూ చేతులూ పడి నలుగుతాయేమోనని శంకరానికి భయమేసింది. తనూ ఓ చెయ్యివేద్దామని ముందుకి రాబోతూంటే - 'సారూ, మీరు రావద్దు' అని ఓ కుర్రాడు గట్టిగా అనడంతో ఆగిపోయాడు. ఆ గొంతు ఎక్కడో విన్న గొంతులా ఉంది! ఆ మూతని పక్కకు నెట్టాకా- 'ఓ సీసాడు కిరసనాయిలు కావాలి సారూ' అంటూ మళ్ళా అదేగొంతు! సీసా అందించే నెపం మీద, సూరమ్మగారు చేసిన-వాళ్ళకి అసింటాగా ఉండు' అనే హెచ్చరికని బేఖాతరు చేసి నూతి దగ్గరకు వెళ్ళాడు... ఆ కుర్రాడు శ్రీను! కిందటి ఏడాది బెంత్ క్లాసులో ఓ మూడునెలలు మాత్రమే స్కూలుకి హాజరై తర్వాత మానేసిన శ్రీను! తన స్టూడెంట్! ఆ మూడు నెలలూ కూడా అతను స్కూలుకి రెగ్యులర్ గా రాడనీ, పచ్చినా చాలా లేటుగా వస్తాడనీ తనే చాలా సార్లు విసుక్కుని కోప్పడ్డాడు. ఆ బెంట్లువేసాడు. అందుకు వాడు చాలా ఖిన్నుడయ్యాడు. తను స్కూలుకి సవ్యంగా రాలేకపోవడానికి కారణం ఏమిటో వాడు చెప్పాకా అనవసరంగా వాణ్ణి నిందించినందుకు తను బాధపడ్డాడు. రాత్రిళ్ళు పాయిఖానా దొడ్డు ఖాళీ చేసే పనికి హాజరై నిద్రకు కరువైన కుర్రాడు స్కూలుకి టైమ్ కి ఎలా రాగలడు? ఎలా చదువగలడు? చదువులో వెనక పడ్డ విద్యార్థి ఐనా మాష్టర్లన్నా, చదువన్నా

నే పాయిఖానా నూతిని ఖాళీ చేసే పనివాడిగా చూడటం శంకరానికి బాధ కలిగించింది. కానీ తను చేయ కలిగిందేముంది. కులవృత్తి ప్రకారం అలవాటైన పనే అవడం వల్ల కాబోలు గురువుగారింట ఆ పని చేయాల్సి వచ్చినందుకు వాడిలో బాధేమీ కనిపించడం లేదు. కొంతమంది ఆ పని వాళ్ళు ఆ వాసననీ, శ్రమనీ పట్టించుకోకుండా ఉండేందుకు సారూ పట్టించి వస్తారని విన్నాడు. శ్రీను కూడా సారూగానీ పట్టించి వచ్చాడా అనిపించిందొక క్షణం.

"సారూ! మీరు దూరంగా ఉండండి!" అని శ్రీను అంటున్నా సరే శంకరం ముక్కుకి రుమాలు అడ్డం పెట్టుకుని నూతిలోకి చూసాడు. నల్లగా పేడ కుప్పలావుంది నూతి నిండా. శ్రీను నూతి వరల మీద రెండు చెక్కముక్కలు పెట్టి వాటిపై నిలబడి బకెట్ తో తీసి గంపల్లోకి పోస్తూంటే, మిగిలిన కుర్రాళ్ళిద్దరూ ఆ తట్టల్ని తీసుకెళ్ళి బయట పెట్టిన తారు పీపాలో పోస్తున్నారు.

"మీరెళ్ళి పడుకోండి సారూ, ఈ పని పూర్తయ్యేసరికి తెల్లారొచ్చు" అన్నాడు శ్రీను. శంకరం పడుకోకుండా డాబా ఎక్కాడు. బతుకుపై ఇంకా ఆశ చావని ముసలి కుష్టు బిచ్చగాడి జీవం లేని గాజుకళ్ళలా పైన చుక్కలు పల్చగా మెరుస్తూన్నాయ్. బిడ్డని దగ్గరకి పొచ్చుకునే తల్లిలా చలి సమస్త ప్రాణుల్నీ తన కౌగిట్లో పొదుపుకుంటోంది. స్వెట్టర్ వేసుకున్నా తనకి చలి వేస్తూనే ఉంది. ఐనా ఆ ముగ్గురు కుర్రాళ్ళూ వంటిపై చొక్కా లేకుండా చలిపులి తమనే చెయ్యి లేదన్నట్టు దీక్షగా పని చేసుకుపోతున్నారు. క్వారీ డైనమైట్ పేలుడుకి ఎగిరిపడ్డ రాతి ముక్కల్లా ఉన్నారు ఆ కుర్రాళ్ళు.

కొంతసేపటికి తారు పీపా నిండిందాకా బోలు దూరంగా వొంపి రావడానికి ఆ కుర్రాళ్ళిద్దరూ వెళ్ళారు. శ్రీను అలుపు తీర్చుకుంటూ కూర్చున్నాడు. వాళ్ళొచ్చాకా మళ్ళీ మొదలైంది. ఆ చిన్న కుర్రాడు ఆవరిస్తూన్న నిద్రమత్తు వల్లో, మరెందుకో తూలి తులసి కోటపై పడబోయి తమాయింతుకున్నాడు. అది వాళ్ళ దారికి

కొంచెం అడ్డుగానే ఉంది. శంకరం డాబాదిగి ఆ సిమెంట్ తులసికోటని పక్కకు జరపబోయాడు. అది కదలేదు. ఆ పెద్ద కుర్రాడు పిల్చి వో చెయ్యి వెయ్యమన్నాడు. వాడు తులసికోటని తాకడానికి సంశయించాడు. అది వాళ్ళ దారికి కొంచెం అడ్డుగానే ఉంది. శంకరం డాబాదిగి ఆ సిమెంట్ తులసికోటని పక్కకు జరపబోయాడు. అది కదలేదు. ఆ పెద్ద కుర్రాడు పిల్చి వో చెయ్యి వెయ్యమన్నాడు. వాడు తులసికోటని తాకడానికి సంశయించాడు. ఫర్వాలేదు, పట్టు అంటూ శంకరం వాడి సాయంతో దాన్ని పక్కకి జరిపాడు. మళ్ళా డాబా ఎక్కాడు. టైమ్ మూడు అయింది. కుర్రాళ్ళు వళ్ళెరగకుండా పన్నేస్తోంటే తనువెళ్ళి హాయిగా నిద్రోడానికి మనస్కరించలేదు. వంటింట్లోకి పోయి టీ కాచాడు. గ్లాసుల్లో పోసి దొడ్లోకి పట్టుకెళ్ళాడు.

"శ్రీను, టీ!" గట్టిగా పిల్చాడు. "వొద్దుసారూ, ఈ పని పూర్తయ్యేదాకా ఏం తాగం" అన్నాడు శ్రీను నూతిలోంచే. నిజమే. తనకి తట్టలేదు! ఎలా తాగుతారు ఆ చేతుల్లో? తనకి తాగబుద్ధికాక గ్లాసులు వంటింట్లో పెట్టి తిరిగి డాబా ఎక్కాడు. పిట్టగోడ పై చేతుల మీద తలాన్ని స్టూల్ మీద కూర్చుని చూడసాగాడు. నిశ్శబ్ద నిశీధిలో బరవైన తట్టలు మోస్తున్న భారపు నిట్టూర్పులూ, చల్లగా ఈడ్చుకోడుతున్న చలిగాలి. కళ్ళు మూతలు పడ్తున్న శంకరానికి కలలో చూస్తున్న పాత సినిమాలా ఏవేవో చిత్రాలు కళ్ళముందు సృష్టాసృష్టంగా కదులాడుతున్నాయ్...

నిద్రలో శిశువు వినర్జించిన మాలిన్యాన్ని తొలగించి బిడ్డ వంటిని శుభ్రం చేసి, ముద్దాడి వెనుదిరిగే కన్నతల్లిలా లోకం వినర్జించిన మాలిన్యాన్ని నిర్వికారంగా ఎత్తిపోసి వెడు తూన్న ఆ పిల్లల్ని చూస్తూంటే శంకరానికి గుండెలో ఎక్కడో కలుక్కుమంది

షడ్చక్రవర్తులు... రఘురాముళ్ళు... నందులు... మౌర్యులు... గుప్తులు... హర్షులు, భోజరాజులు, శివాజీలు... పీష్వాలు... ఏ పాలకులైతేనేం, దాసుళ్ళ మెడలో ఉమ్ముముంతా, నడుముకి చీపురుకట్టాగాళ్ళ మే తరాల దాస్యవృత్తిని తప్పనివ్వని వర్ణాశ్రమ

ధర్మ పరిరక్షకులు! మైళ్ళపొడవు చలవ పందిళ్ళలో ధగధగత్యాంతుల మధ్య రంగ రంగవైభోగంగా జరిగే ఆ ప్రాచీన ధర్మ పరిరక్షకుల వివాహ మహోత్సవాలకీ, జయంతుత్సవాలకీ లోహవిహంగాల మీద అరుదెంచి, ప్రజాధనంతో కొన్న ముత్యాల తలంబ్రాలూ, వజ్రవైడూర్యాది నవరత్న ఖచిత కిరీటాదుల్నీ బహుకరిస్తున్న ఆధునిక ధర్మ పరిరక్షకులు!... పట్టు పీతాంబరాల దీవెనలు!... ధర్మం... ధర్మం...

చెంపకాన్ని చెయ్యిజారి తుళ్ళపడ్డాడు శంకరం. మనో చిత్రం మాయమైంది. కిందికి చూసాడు. పనిపూర్తి కావచ్చినట్టుంది. నూతి అడుగున పారతో గీకుతున్న చప్పుడు వినిపిస్తోంది. ఇతరులు వినర్జించిన ఆశుద్ధాన్ని మరొకరు బతకంతా ఎత్తి

పోయడంలో ఉన్న నీచత్వాన్ని ఈ ఎత్తి పోయించుకునేవాళ్ళు ఏనాడైనా గ్రహిస్తారా? ఆ పని అందరూ తప్పనిసరిగా చేయాల్సిన వ్యవస్థ వస్తే అప్పుడు తెలుస్తుందేమో. ఇతరుల మలాన్ని ఎత్తి పోసేందుకో కులాన్నీ, వంటి తీట తీర్చుకోడానికో కులాన్ని సృష్టించిన ఈ సమాజం సభ్యసమాజమేనా?

తనేగనక ఈ దేశానికి నియంత ఐతే... దేశలో ప్రతీ ఒక్కడూ రోజూ వో గంపెడు పందిపెంటని ఏరి ఎత్తుకొచ్చి పంటపొలాల్లో జల్లిన వాళ్ళకే ఆరోజు తిండి అని వో కఠిన శాసనం చేస్తాడు! అవుదు... "అసింటా, అసింటా- మడి, దడి" అని అరిచే ఈ సూరమ్మలే మొదటి గంపలు మోసుకోస్తారు కాబోలు! తన ఊహాకి తనే నవ్వుకున్నాడు శంకరం. తన ఊహ నిజయయే రోజు వస్తే ఈ లోకం ఎంత బావుంటుంది.

"సారూ, సారూ!" శ్రీను పిలుస్తోంటే డాబా దిగొచ్చాడు శంకరం. అప్పుడే తెల తెల్వారైంది.

"చూస్తోండి సారూ, చివరివర్షా పూర్తిగా ఎత్తి శుభ్రం చేసాం" అంటున్నాడు శ్రీను. సిమెంటుమూత నూతిపై పెట్టడానికి సిద్ధమవుతూ, ఆ చిన్న కుర్రాడు చీపుర్లో నూతినుండి గేటువరకూ దారిని శుభ్రంగా తుడిచి ఎత్తి పీపాలో పోస్తున్నాడు. శంకరానికి తులసికోట గుర్తొచ్చి దాన్ని యధాస్థానంలో పెట్టించాడు. కుర్రాళ్ళు ముగ్గురూ కల్చి సిమెంటు మూతని నూతి మీదకు జరిపి బయటకు పోయి చేతులు శుభ్రం చేసుకున్నారు.

శంకరం డబ్బు తీసి శ్రీనుకిచ్చి లెక్కపెట్టుకోమన్నాడు. "అవసరంలేదు, వస్తాం సారూ!" అంటూ శ్రీను కదిలాడు. "థేంక్సురా అబ్బాయ్!" అంటూ శంకరం శ్రీను భుజం తట్టాడు. వాడు ఉలిక్కిపడ్డాడు. కుర్రాళ్ళిద్దరూ బండి లాక్కెడుతూంటే శ్రీను వాళ్ళ వెనకే నడవసాగాడు. శంకరం గేటు వరకు వెళ్ళాడు.

నిద్రలో శిశువు వినర్జించిన మాలిన్యాన్ని తొలగించి బిడ్డ వంటిని శుభ్రం చేసి, ముద్దాడి వెనుదిరిగే కన్నతల్లిలా లోకం వినర్జించిన మాలిన్యాన్ని నిర్వికారంగా ఎత్తిపోసి వెడుతున్న ఆ పిల్లల్ని చూస్తూంటే శంకరానికి గుండెలో ఎక్కడో కలుక్కుమంది. లోపలికి వస్తూంటే దొడ్డిని, గేటునీ, తులసికోటనీ శుద్ధి చెయ్యమని సూరమ్మగారు కలిపిఉంచిన పసుపునీళ్ళ చెంబు కన్పించింది.

శంకరం దాన్ని తీసుకెళ్ళి పసుపునీళ్ళు రోడ్డు మీద పారబోసివస్తూంటే, ఒకో వాటా తలుపులూ తెరుచుకుంటూ శాల్తీలు బయటికి వస్తున్నాయ్- నిన్న రాత్రి తిన్న పులిహోరల్ని, పరమాన్నాల్నీ కొద్ది గంటల్లోనే అశుద్ధంగా మార్చిన పవిత్ర దేహాల్ని పాకీ దొడ్లోకి భారంగా మోసుకుంటూ.